

NOUA LEGE A PENSIILOR

De vorbă cu doamna Smaranda Dobrescu - ministrul muncii și protecției sociale din România

Silvia Constantinescu: Doresc să prezint cititorilor CURIERULUI ROMÂNESC, publicație care apare în Suedia din 1980 neîntrerupt, noua lege a pensiilor. Aș dori ca aceasta să o fac printr-un interviu cu dvs. De aceea am să vă rog să aveți amabilitatea să-mi răspundeți la câteva întrebări. Aș dori să încep interviul cu dumneavoastră cu întrebarea tradițională a CURIERULUI ROMÂNESC: Cine sunteți doamnă Smaranda Dobrescu?



Doamna Smaranda Dobrescu,
ministrul muncii și protecției sociale.
Foto: © Guvernul României/DPC.

Smaranda Dobrescu: Sunt ministrul muncii și protecției sociale de 8 luni și jumătate, perioadă în care am reușit să plătesc 6 milioane de pensii și să le indexez la un grad de acoperire de 100% a creșterii prețurilor, în condițiile în care nici un politician român nu s-ar fi încumetat să se angajeze. Sunt un om modest și lucid, care mi-am asumat conștient postura cu cel mai mare deficit de imagine, într-o Românie săracă și îmbătrânită.

S.C.: În aprilie anul acesta a fost votată o nouă lege a pensiilor. Ce aduce ea nou față de legea veche? Când intră această lege în vigoare?

S.D.: La data de 17 martie 2000, Parlamentul României a adoptat Legea nr. 19/2000, privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, lege care a fost publicată în Monitorul Oficial al României nr. 140 din 1 aprilie 2000. Această nouă lege urmează să intre în vigoare în termen de un an de la publicarea sa, adică începând cu data de 1 aprilie 2001, cu excepții care privesc organizarea sistemului instituțional care va avea rolul aplicării prevederilor actului normativ la care mă refer.

În ceea ce privește lucrurile noi pe care le aduce legea în socialul românesc, acestea sunt foarte multe, pentru că, țin să subliniez, ea are un caracter absolut novator, prin elaborarea și emiterea ei urmărindu-se realizarea unei reforme ample și profunde a întregului sistem românesc de pensii și alte drepturi de asigurări sociale și așezarea lui pe principii noi, moderne, echitabile și eficiente, aliniată la legislația socială europeană. Mă voi opri, în cele ce urmează, doar la câteva din elementele de noutate pe care le aduce legea în discuție și care se constituie în tot atâtea repere ale respectării principiilor la care m-am referit deja:

- încă de la început, legiuitorul așează la temelie viitoarei construcții instituționale, care va fi noul sistem public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale din România, principiile unicității sistemului și al obligativității asigurării conform cărora sistemul este organizat și garantat de stat, pe baza unei legislații unice, iar persoanele fizice și juridice au obligația de a participa, prin contribuții, la sistemul public, drepturile acestora de asigurări sociale

putându-se exercita numai corelativ îndeplinirii obligațiilor ce le revin.

- sistemul public are la bază, de asemenea, principiile egalității și solidarității sociale portiv cărora participanții la sistem, contribuabilii și beneficiarii sunt supuși unui tratament nediscriminatoriu, dar trebuie să-și asume reciproc obligații și vor beneficia de drepturi care să le asigure prevenirea, limitarea sau înlăturarea riscurilor sociale reglementate prin lege, în situația în care se produce un astfel de risc;

- ca marea majoritate a sistemelor de pensii europene și sistemul public de pensii românesc va fi un sistem de tip distributiv, având la bază principiile contributivității și al repartiției, conform cărora resursele necesare se constituie din contribuțiile datorate de participanții la sistem, generațiile active din momentul colectării, ele urmând a fi redistribuite generațiilor inactive pentru plata beneficiilor convenite participanților aflați în situații de risc social, pe termen scurt sau lung;

- nu în ultimul rând să menționez principiul autonomiei sistemului, materializat în administrarea de sine stătătoare într-un cadru legislativ unic, beneficiind de garanția statului român;

- ca noutăți absolute, care privesc direct pensionarii sau alți participanți individuali, ca beneficiari, la sistemul public aș menționa: modul cum este suportată contribuția de asigurări sociale, formula de calcul al pensiilor, paleta mai largă de opțiuni pe care o au viitorii pensionari, modalitatea în care se tratează, conform noii legi, un pensionar de invaliditate, noua metodologie de încadrare a locurilor de muncă din punctul de vedere al condițiilor în care se desfășoară munca și multe altele. Voi detalia puțin, în cele ce urmează, noutățile enunțate:

Cotele de contribuții de asigurări sociale se stabilesc anual prin legea bugetului asigurărilor sociale și se diferențiază în funcție de condițiile de muncă normale, deosebite sau speciale. Din cota de contribuție stabilită de lege, pentru condiții normale de muncă, asiguratul datorează doar o treime, angajatorul suportând diferența, până la nivelul cotelor stabilite, în funcție de condițiile de muncă oferite.

Prevederea legală amintită are menirea de a crește responsabilitatea individului, ca persoană asigurată în cadrul sistemului, cota individuală unică conferind și o mai mare mobilitate pe piața muncii.

Modalitatea de calcul al unei pensii s-a schimbat radical adoptându-se o formulă nouă, echitabilă, menită să asigure o corelare justă între contribuția unui asigurat și nivelul sumelor convenite ca beneficiu social. Astfel, dacă în vechiul sistem pensia se stabilea pe o bază de calcul constituită din veniturile salariale medii realizate în cinci ani, lucați consecutiv, la alegere, din ultimii zece ani de activitate, în noua formulă va intra întreaga perioadă activă, în care cel în cauză a contribuit, măsurându-se, an de an, nivelul contribuției prin compararea venitului mediu lunar din fiecare an, venit la care s-a contribuit, cu venitul mediu lunar pe economie din acel an. Se realizează, astfel, o respectare strictă a principiilor contributivității și repartiției, în cadrul unui echilibru perfect al balanței dreptății.

Prevederile noii legi pun, de asemenea, la dispoziție virtualilor beneficiari o paletă opțională de accedere la o pensie, introducând pe lângă pensia de limită de vârstă, pensia de invaliditate și pensia de urmaș, clasice de acum, și pensia anticipată și pensia anticipată parțială. Astfel, asigurații care au depășit cu cel puțin 10 ani stagiul complet de cotizare, pot solicita o pensie parțială cu cel mult 5 ani înaintea vârstei standard de pensionare, fără a li se diminua în vreun fel cuantumul pensiei.

Cei care au realizat stagiul complet de cotizare sau l-au

depășit cu până la 10 ani au dreptul să ceară o pensie anticipată parțială cu cel mult 5 ani înaintea vârstei de pensionare, în cazul acestora pensia fiind diminuată în raport cu numărul lunilor de anticipare. La împlinirea vârstei standard de pensionare diminuarea pensiei se elimină, pensionarul primind pensia integrală.

O noutate absolută este modul de determinare a unei pensii de invaliditate. Astfel, asiguratului aflat într-o astfel de situație de risc social i se acordă un stagiul potențial, determinat ca diferență dintre stagiul complet de cotizare și stagiul realizat până la invaliditate, el fiind creditat, de fapt, de sistem, cu stagiul pe care l-ar fi realizat dacă nu s-ar fi îmbolnăvit. Este o măsură legală plină de umanism care ține seama de necesitățile crescute ale unui om bolnav față de cel ale unui sănătos, este, dacă vreți, o ilustrare concretă a principiului solidarității sociale care guvernează noul sistem public social românesc.

În același domeniu, o altă noutate este aceea a obligării pensionarilor de invaliditate să urmeze, la modul foarte strict, programele recuperatorii întocmite de medicul expert al asigurărilor sociale, în vederea reintegrării socio-profesionale în aceeași muncă sau în alta. Scopul urmărit este acela al trecerii, în limita posibilului, acestei categorii de persoane din sfera consumatorilor de fonduri sociale în aceea a contribuabililor, pentru asigurarea unui echilibru real între veniturile și cheltuielile sistemului.

În ceea ce privește condițiile în care se desfășoară activitatea la locurile de muncă, prin lege, a fost însărcinat Guvernul României să emită o hotărâre prin care să stabilească criteriile și metodologia de încadrare a locurilor de muncă în condiții deosebite. Această hotărâre prevede o serie de obligații pentru angajatori referitoare la măsurile ce trebuie luate în vederea îmbunătățirii condițiilor de la locul de muncă, pentru a înlătura sau diminua cauzele îmbolnăvirilor, accidentelor sau a oricăror altor riscuri care ar putea duce la pierderea capacității de muncă.

S.C.: Ce drepturi dă noua lege celor care se află în afara granițelor României: celor care sunt cetățeni români cu domiciliul în străinătate, celor care au dublă cetățenie și celor care sunt cetățeni ai altor state?

S.D.: În conformitate cu prevederile Legii nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, asigurați pot fi cetățeni români, cetățeni ai altor state sau apatrizi pe perioada cât au domiciliul sau reședința în România.

Noua lege promovează principiul totalizării perioadelor de asigurare realizate în România cu cele realizate în alte țări, în condițiile stabilite prin acordurile sau convențiile internaționale la care România este parte. Drepturile de asigurări sociale acordate în sistemul public din România se pot transfera în țările în care asigurații își stabilesc domiciliul sau reședința, în condițiile reglementate prin acorduri și convenții internaționale la care România este parte. Acestea pot fi transferate fie în moneda țărilor respective, fie într-o altă monedă asupra căreia s-a convenit prin acordurile sau convențiile internaționale încheiate în acest scop și la care România este parte.

Plata pensiei se suspendă în cazul în care pensionarul își stabilește domiciliul pe teritoriul unui stat cu care România a încheiat convenție de asigurări sociale, dacă în cadrul acesteia se prevede că pensia se plătește de către celălalt stat.

S.C.: Care este vechimea minimă de ani lucați în România pentru ca să se beneficieze de pensie în România? Care este vârsta la care se poate pensiona o persoană: a). bărbați; b). femei.